

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Michaelis Dilherri Contemplationes, Et Suspiria Hominis Christiani

Dilherr, Johann Michael

Norimbergae, 1660

XXXV. De regulis, ad vitam piè transigendam, necessariis; qvoad hominis
verba.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10209

270 CONTEMPLATIONES
vita nostra percipit. Concludimus
igitur: *tempus breve, bene &
innocenter actum, peccanti
longevitati anteponendum.*

CONTEMPLATIO-
NUM ET SUSPIRIO-
RUM HOMINIS
CHRISTIANI

XXXV.

*De regulis ad vitam pie
transigendam necessariis,
quoad verba.*

Quoad verba: homo mihi hæc
audi, & obedi: Illud tecum sem-
per pondera verbum, quod Christus
dixit: *dico vobis: quod de o-
mni verbo otioso, quod dixe-
rint filii hominum, reddituri
sunt rationem, in die judicii:*
quod sapientissimus Salomo: *in
multi-*

*multitudine verborum non
cessabit defectio.*

Verba igitur otiosa & ignava fuge:
quæ pœnitentiam habent pedisequã,
& inleqvens à tergo infortunium.

Examina, quæ prolocuturus, quæ
responsurus es.

Quàm diu verbum è dentium tuo-
rum sepimento non prorupit; tam diu
tuum est: statim autem atque evasit;
alterius est, qui excipit.

Quàm turpe & indecorum est: si
lingva effrenis modestiæ frena perfrin-
git, & hominem pudore suffundit!

Verba igitur tua sint pauca, pensi-
tata, sale condita. Attende: prolatus
quid dignum sit; an verò indignum?

Maximè, pro vero nîl vendita, quod
verum esse tu nescis; nec inanibus te
dede rumoribus captandis. Lingva
ejusmodi est omni Proteo variabilius
monstrum: quod orbem fabulis im-
plet, & sæpè Tragedias joco excitat.
Eundo crescit; pleraq; omnia vero ma-
jora nunciat; & nec quidem cum vera

dicit, falsis abstinet: & quamvis nugas duntaxat & affanias effundat; nonnunquam tamen loco mille testium est.

Ut hominum stultorum manus in omni pariete monumentum relinquunt stultitiæ: ita hujuscemodi lingua omnium aures rumoribus & fabulis implet; veris an falsis, hoc ipsi non est curæ. Vix tenuis alicubi è latebris emergit rumusculus: mox adest ista, & partum hunc, velut Levana, tollit; eumque jubet protinùs grandescere, atque, ut formosior sit, lacinias ei amplissimas induit. Ita obvio cuique rumores, ut recentem ac musteam, imò ut veram narrationem, obtrudit: & plerumq; vix quicquam veri habet.

Ita falsitas brevissimo tempore propagatur per orbem.

Quisquis rumorem audit; addit aliquid, & affingit auditis, quicquid aut credulitas, aut decorum suaferit. Ecce narrationes! quæ omnem demùm veri similitudinem exuunt.

Machinamenta olim lignea eo artificio compingebantur: ut, cum in triumpho-

umphorum pompa ducerentur, subito crescerent, & sese in altum efferrent: verè rumores sunt ista pegmata: quibus ubi spargi cœperint; subito crescere solent, & in eam extendi magnitudinem, quæ credi non possit.

Sed ô humanæ mentis insipientiam! vitam agimus brevissimam: dum ordimur; finis est: tempus perniciosissimum non gresu, non cursu, non volaturo recedit; sed momentis fluit singulis, nosq; inania cogitantes, deserit, fugâ æternùm irrevocabili. Nos tamen, inter hæc rapidissimi temporis præcipitia, non tantùm lenti sumus; sed etiam fugaces & optimos quosque dies sterilibus nugamentis frangimus. Agit nos, agiturque velox dies: inscii rapimur; dum nugamur, & de pernicie nostra ludimus.

*Ne quævis crede relata;
nec quævis refer audita: nisi
amicos velis tuos perdere, Et
multorū conflare inimicitias.*

Prius pondera; quam iudica.

Qui tantum audita refert; sapissimè
fallit, falsus ipse prior.

Expende, quantum oculi distent ab
auribus!

Si omne, quod è fodinis eruunt me-
tallici, argentum esset, vel aurum: jam
pridem orbis hic noster deaurari po-
tuisset. Sed dum metallum, quod ef-
fossum est, ab admistis sordibus, ter-
râ, saxis, arenâ, secernitur: ad lamel-
lam exiguam redigitur. Ita se habet
rerum auditarum recitatio. Si deman-
tur ficta, falsa, malè percepta, per con-
jecturas addita: heu quam modicum
puræputæ veritatis remanet? ple-
rumque dimidiam partem confictum
est, quod oratione verbosissima enu-
meratur.

*Verba lingvæ cum sensu
cordis consonent: averseare
falsimoniam & mendacium.*

Mendacium quid sit, dictu facile;
non opus longâ disputatione: *aliud
loqui,*

loqui, sentire aliud; mendacium est: contra mentem dicere; mendacium est.

Non aliud pectus tegat; aliud lingua proferat.

Nemo dubitet mentiri eum: qui falsum enunciat, causâ fallendi.

Venarum una lingua cum corde, alia cum cerebro nectit: quâ quidem venarum dispensatione natura nos docet; unum illud membrum ab intellectu sic regendum, ut lingua consentiat cum corde. Hoc enim est mendacium: aliud corde abditum, aliud lingua promptum gerere: aliquid in animo nigrum credere; sed voce candidum adserere.

Hoc autem ut penitiùs intelligas:
Mendacium statui triplex,
 M 6 *scien-*

sciendum : officiosum , jocosum , perniciosum.

Officiosum dicitur : quod alicui profuturum creditur : ei minimùm , qui loquitur.

Jocosum appellant : quòd nemini nocet ; sed animi causâ profertur.

Quamquam autem mendacium , quod per jocosum dicitur , tam malum non est , quam id , quod in perniciem alterius dicitur ; aut ex mera mentiendi libidine : & ipsum tamen , quia mendacium est , peccatum est. Vanitas enim est , & inordinatio ; delectationem ex illa re percipere , quæ abesse ab homine longè debet.

Mendacium tamen jocosum non dicitur : si quis falsum dicat non seriò , sed joco ; ita : ut omnes facilè intelligant ; aliud illum significare , quàm dicit. Nam cum ibi non sit significatio falsi , mendacium non est : sed id demùm , quod animi , & delectationis
causâ

causâ, falsò quis narrat, quod aliis, ut
ferium, persuasum esse cupit.

Tertium deniqve mendacium
perniciosum est; quòd semper cum
alicujus damno conjunctum, atq; in-
ter graviora piacula numeratur.

Non est, quòd quisquam, palpum
sibi obtrudendo, officiosum excuset.

Quamquam enim qui peccat, ut al-
teri commodet, minùs peccat; quam
qui eo fine id non facit: nihilominùs
tamen rectè simpliciter non agit.

*Non enim sunt facienda ma-
la; ut indè eveniant bona.*

Omne ergò mendacii genus sum-
moperè fuge; & nec casu, nec studio,
loquere falsum; cave mendacium in
omnibus.

Adeò vitium hoc est cavendum:
ut, si salus plurium, in unico, idque so-
lùm officioso, mendacio dicendo,
verteretur; id tamen neutiqvam lice-
ret dicere. Imò si suos quis parentes,
aliosve sibi conjunctissimos, flammis

278 CONTEMPLATIONES
demersos, vel levi mendacio extrahe-
re posset: mentiri tamen licitè non
posset. satius foret, illos in igne desere-
re; quàm Deum, falsitate, offendere.

Ecquæ rigida hæc, inqvies, assertio?
Rigida: sed vera.

Nonne legisti? *faciamus ma-
la; ut veniant bona: quo-
rum damnatio justa est.*

Ita omnis doctrina veritatis aufer-
tur, cedens licentiosissimæ falsitati: si
mendacio, vel officioso, alicunde pe-
netrandi aperitur locus. Si tempora-
lia commoda, vel propria, vel aliena,
veritati præponit, quicumque menti-
tur: quid facere potest perverius?
Certè injuria Deo illata gravior est, o-
mni malo humano.

Quot millia sanctissimorum Mar-
tyrum omnem potiùs sanguinem pro-
digere, & animam per stillicidia emit-
tere, quàm unico se mendacio tueri,
voluerunt.

At si nec ipsa vita præponenda est
veri-

veritati: quid objici potest; propter
quod mentiendū esse contendant, qui
aliquando putant oportere mentiri?

Absit itaque, absit mendacium o-
mne! quoniam autorem habet Diabo-
lum; qui in veritate non stetit; nec
veritas est in eo.

Abominatio sunt Domino labia
mendacia: qui autem fideliter agunt,
placent ei.

Si quid tibi, quod vir, cætera bonus,
commiserit, est cognitum, & abs te
charitatis pallio diu tectum; ne illud
iratus elimina: ut affectus & animam
malitiosam in te nemo possit accusare.

Et ne hoc, quod, ne aliis facias, mo-
neo, tibi faciant alii: nemini te totum,
ac tua omnia, concrede; nisi verè pio
& honesto. Eum, non est, quòd ti-
meas: quia ex charitate Christiana
(quæ omnis est amicitiae fundamentū)
tibi, fortè delinquenti, libenter igno-
scent, nec ullam inferet injuriam.

Præsente quoquam, nunquam com-
mitte quicquam, quod malum tibi con-
citare,

citare, aut quod tibi, amico mutato in inimicum, timorem possit incutere.

Quod occultum esse optas, occulta ipse; neque hominum ulli revela: memento autem, Deum in densissimas etiam tenebras introspicere.

Alios ne carpe: sed in te ipsum respice.

Mordaces castigatores, & obscenos scurras, fuge. Si quando tamen urbanè joculari volueris; tria tibi propone: *primò*: ne verbis Scripturæ, ad jocos tuos, abutaris; & Religionem tuam ita conspurces.

Quid sentire Deum putas? cùm, in Christiano populo, hæc videt auditq; inter eos, qui plus sapere reliquis volunt: nec tamen pro peccatis hæc unquam reputant. Ut taceam: multos hac ratione gravissimè offendi, scandalo pessimo turbari, & contristari: qui postmodò cã, quã antea, devotione Dei verbalegere, audire, aut orare non possunt. Ipsa etiam natura docet: cum tam sanctis, tam gravibus
verbis,

verbis ac rebus, tam negligenter, tam frivole, tam ridicule, agi non debere.

Qui conscientiam suam consulit: deprehendit, hasce ejusmodi esse obscenitates, stultiloquia & scurrilitates, quæ Christianis non conveniunt.

Secundo, ne joci tui Christianam labefactent charitatem.

Tertio, ne temerent honestatem & castitatem.

Nunquam de Deo loquere: nisi cum timore & reverentia, & quasi in ejus præsentia: qui certè ubiq; est præsentissimus. Cum enim digni non simus, ut nomen ipsius sanctissimum in ore gestemus: multò minùs convenit, illud ore nostro profanare.

Certa anima impia indicina est: nomen Dei semper, in rebus quibusq; leviculis, adhibere.

Ora igitur cum Davide: *sint accepti*

*cepti sermones oris mei, &
meditatio animi mei corā te.*

Moderatus denique sis in laudando;
in salutando promptus; in reverendo
comis: in monendo humanus; in i-
gnoscendo misericors; in pollicendo
fidelis; in compensando bono para-
tus: nec præmium virtutis converte
in donum favoris.

CONTEMPLATIO-
NUM ET SUSPIRIO-
RUM HOMINIS
CHRISTIANI

XXXVI.

*De regulis, ad vitam pie
transigendam necessariis,
quoad facta.*

Quoad facta, mi homo! audi &
obedi: *nihil committe ma-
li; etsi possis. Minima enim
peccatorum impunita non di-
mit-*